

**UCHWAŁA NR 139/XVIII/2020
RADY GMINY ŚWIERCZE**

z dnia 16 lipca 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Świercze na lata 2016-2021 z perspektywą do 2025 roku”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) uchwała się, co następuje:

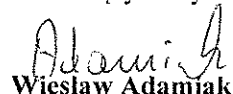
§ 1. W związku z koniecznością aktualizacji "Strategii Rozwoju Gminy Świercze na lata 2016-2021" przyjętej uchwałą Nr 75/XII/2015 Rady Gminy Świercze z dnia 29 grudnia 2015 r. przyjmuje się „Aktualizację Strategii Rozwoju Gminy Świercze na lata 2016-2021 z perspektywą do 2025 roku " stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr 229/XXXVI/2018 Rady Gminy Świercze z dnia 27 września 2018 r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Świercze na lata 2016-2021".

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świercze.

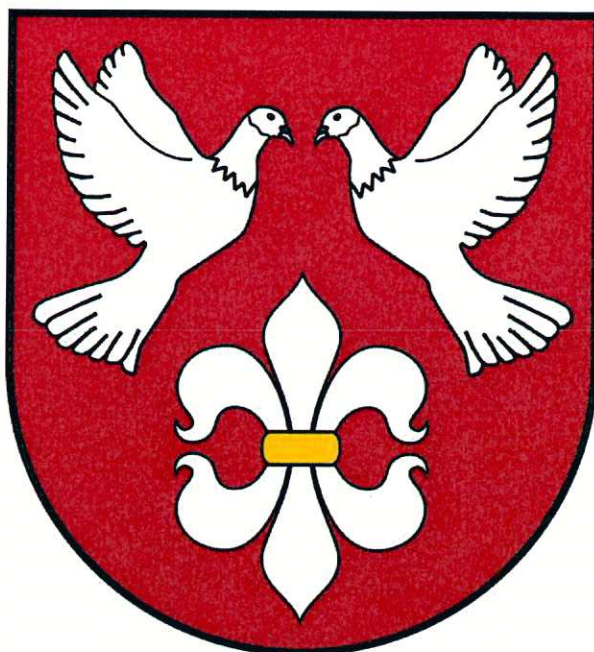
§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Wiesław Adamiak

Załącznik do uchwały Nr 139/XVIII/2020
Rady Gminy Świercze z
dnia 16 lipca 2020r.

GMINA ŚWIERCZE

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Świercze na lata 2016-2021 z perspektywą do 2025 roku

Świercze, lipiec 2020 r.

WSTĘP

Dynamiczny rozwój gospodarczy w ostatnich latach oraz zwiększone środki budżetu państwa i unijne przeznaczane na programy inwestycyjne oraz politykę społeczną przyspieszają realizację zakładanych celów strategicznych. Stąd konieczność dokonania oceny stopnia realizacji zadań ujętych w Strategii, jej aktualizacji, doprecyzowania przyjętych celów ogólnych wynikających z aktualnych potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców, możliwości podjęcia działań poza finansowych oraz pozyskania dofinansowań na realizację aktualnych potrzeb. Aktualizacja Strategii skupia się głównie na problemach infrastrukturalnych i zachodzących zmianach społecznych, jakie nastąpiły od momentu jej przyjęcia.

Samorządność lokalna po 30 latach stała się podstawą ustrojową polskiej rzeczywistości społeczno - politycznej. W tych latach samorzady przeszły z pozycji administratora na pozycję zarządzania wspólnotą lokalną, strategicznie myśląc o przyszłości.

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym gmina wykonuje zadania publiczne o znaczeniu lokalnym w zakresie: ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody, wodociągów i zaopatrzenia w wodę, ochrony zdrowia, edukacji publicznej, kultury, w tym bibliotek gminnych, zieleni gminnej i zadrzewień, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej, utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej, promocji gminy. Wciąż przybywa zadań przekazywanych przez Państwo samorządom, niestety wiele z nich bez wymaganego konstytucyjnie zabezpieczenia środków finansowych na ich realizację. Powoduje to coraz większe zadłużenie sektora samorządowego, a co za tym idzie brak środków własnych na współfinansowanie projektów inwestycyjnych z udziałem środków krajowych i unijnych.

Lokalny rozwój gospodarczy powinien być procesem przewidywalnym, planowanym i wdrażanym przez jednostki samorządu gminnego. Sektor prywatny i publiczny jest najważniejszym podmiotem procesu rozwoju. Wszelkie działania powinny być spójne i zaakceptowane przez społeczność lokalną.

Strategia definiowana jest bardzo różnie. Najczęściej rozumiana jest jako plan działań opracowany świadomie i celowo, wyznaczający sposób osiągnięcia wyznaczonych celów przez sterowanie rozwojem.

Proces planowania strategicznego jest skutecznym instrumentem aktywizującym rozwój społeczno – gospodarczy gminy. Celem strategii jest:

- koordynacja działań
- przewidywanie zdarzeń społeczno – gospodarczych
- podejmowanie racjonalnych decyzji
- monitorowanie procesów rozwoju.

Motywy tworzenia strategii gminy opartej na koncepcji rozwoju zrównoważonego jest troska o stabilny byt mieszkańców gminy, rozumiany jako materialny poziom życia i bezpieczeństwa socjalnego. Poprawa jakości życia powinna być udziałem możliwie jak największej części mieszkańców gminy niezależnie od statusu materialnego. Każdy mieszkaniec gminy nie może być pozbawiony szansy osiągnięcia godziwego poziomu życia i bezpieczeństwa.

Strategiczny plan rozwoju gminy na lata 2016 – 2021 jest scenariuszem rozwoju gminy, określającym docelową wizję stanu społeczno – gospodarczego, zadania oraz sposób ich realizacji.

Opracowanie i przyjęcie strategii jest identyfikacją szans i możliwości rozwoju gminy a także określa sposób kompleksowego oddziaływania na społeczność lokalną i gospodarkę. Realizacja założeń poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy Świercze na lata 2002 – 2015 pokazuje to jak daleką drogę przeszedł samorząd gminy w ciągu ostatnich lat i w jak znaczącym stopniu wzrósł poziom życia mieszkańców gminy.

Materiały służące do opracowania aktualizacji strategii pochodzą z danych Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy i „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Świercze”

Adam Misiewicz
Wójt Gminy Świercze

1.Charakterystyka Gminy Świercze

1.1. Informacje ogólne o gminie

Gmina Świercze położona w zachodniej części powiatu pułtuskiego zajmuje 93,04 km² co stanowi 11,22 % ogólnej powierzchni powiatu. Gminę zamieszkuje 4716 mieszk., tj. 9,5 % ogólnej liczby ludności powiatu (3 miejsce pod względem zaludnienia wśród 7 gmin powiatu) i ok. 0,1 % ludności województwa mazowieckiego. Gmina Świercze graniczy z pięcioma gminami: Gzy, Winnica (powiat pułtuski), Nasielsk (powiat nowodworski) oraz Nowe Miasto (powiat płoński) i Sońsk (powiat ciechanowski).

W granicach gminy znajduje się 28 sołectw. Największą pod względem zaludnienia miejscowością są Świercze, które liczą 1103 mieszkańców. Poza Świerczami największą ilość mieszkańców posiadają: Strzegocin – 370, Kowalewice Włościańskie - 256 i Prusinowice – 259.

Gmina leży w zasięgu oddziaływania miast: Pułtуска - odległość ośrodka gminnego od miasta wynosi ok. 25 km, Ciechanowa ok. 30 km, Płońska ok. 28 km.

Zewnętrzne komunikacyjne powiązania zapewniają drogi wojewódzkie nr 632 i 620 oraz magistralna linia kolejowa E - 65 relacji Warszawa - Gdańsk.

Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo rozwijające się na bazie gospodarstw indywidualnych. Wynika to z dotychczasowego charakteru zagospodarowania terenu gminy jak również z uwarunkowań sprzyjających rozwojowi tej funkcji.

1.2.Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Trwałym elementem zagospodarowania terenu są zasoby dziedzictwa kulturowego świadczące o ciągłości dorobku wielu pokoleń.

Najstarsze ślady osadnictwa człowieka na obszarze dzisiejszej Gminy Świercze odnaleziono w Bylicach, jest to rdzeń mikrolityczny datowany jako mezolityczny (ok. 5 tys. lat p.n.e.). Ślady starożytnego osadnictwa znajdowano również w drodze powierzchniowych badań archeologicznych, w Wyrzykach, Klukowie, Gaju, Prusinowicach, Strzegocinie, Świeszewie i Brulinach. Domniemywać zatem należy iż, sieć osadnicza na omawianym terenie rozwijała się podobnie jak w innych terenach Mazowsza. Osiedlały się tutaj kolejno plemiona związane z kulturami: ceramiki grzebykowej, amfor kulistych i ceramiki sznurowej. Plemiona te pod wpływem przybyszów z południa zapoznawały się z hodowlą zwierząt i uprawą roli, co doprowadziło do osiadłego trybu życia.

Przełomem w dziejach było wprowadzenie chrześcijaństwa, co wiązało się ze zmianą między innymi pochówków – zgodnie z zaleceniami kościoła zmarłych nie palono a jamę grobową okładano kamieniami. Do grobów jednak zgodnie z pogańskim zwyczajem, wkładano broń, ozdoby i przedmioty codziennego użytku (ślady w Prusinowicach - X w., w Klukówku - XI w., w Świeszewie – XII w.).

W szeregu miejscowości gminy jest sporo obiektów wartych zachowania i ochrony. Jedynie niewielką ich część jest wpisano do rejestru zabytków, a większość budynków mieszkalnych z okresu przełomu wieku XIX i XX wypierana jest stopniowo przez nową zabudowę często dysharmonizującą krajobraz.

Przez teren gminy przebiegają historyczne trakty - szlak komunikacyjny Nasielsk – Pułtusk przez Strzegocin i Gąsiorowo i Nasielsk – Ciechanów przez Klukowo – Gąsocin.

Na terenie gminy występują cenne wielogatunkowe zespoły roślinności drzewiastej wymagające szczególnej ochrony w miejscowościach: Bruliny, Kowalewice Włociańskie, Strzegocin, Gaj. Dwa parki podworskie z XIX wieku znajdujące się w miejscowościach: Kowalewice Włociańskie o powierzchni 4,40 ha i Strzegocin o powierzchni 3,80 ha pozostają pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Gmina aby zapobiec dalszym zniszczeniom, w celu ratowania zieleni parkowej pozyskała nowych gospodarzy, którzy byli w stanie sprostać sporym wymaganiom finansowym dla ich prawidłowego zagospodarowania i renowacji, dziś obiekty te cieszą swoim zadbanym wyglądem.

Do parku w Kościeszach prowadzi aleja kasztanowcowa wyłożona zabytkowym brukiem układanym w tzw. „pawie oko”. Na długości 350 m. po obu stronach tej alei rośnie ponad 40 sztuk kasztanowców o obwodach od 180 do 350 cm. Objętych ochroną konserwatorską. Gmina z udziałem środków WFOŚiGW w Warszawie dokonała renowacji alei i nowych nasadzeń w miejsce obumarłych drzew.

Do ważniejszych zabytków na terenie należą:

- Gąsiorowo – drewniany kościół p.w.św. Mikołaja – XVIII w. wraz dzwonnica,
- Strzegocin – zespół klasztorny pobernadyński z Kościołem p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej – XVIII w.
- Klukowo – ruiny dworu murowanego – 1923 r.

1.3. Zasoby i warunki środowiska

Obszar Gminy Świercze położony jest w makroregionie Nizina Północnomazowiecka, w południowo – zachodniej części jednostki fizyczno-geograficznej (mezoregionu) zwanej Wysoczyzną Ciechanowską. Kształtowała się ona głównie pod wpływem procesów akumulacji lodowcowej w czasie recesji ostatniego lądolodu stadiału Wkry zlodowacenia środkowopolskiego. Powstały wtedy zasadnicze elementy dzisiejszej rzeźby terenu, w tym silnie zdenudowana wysoczyzna morenowa zajmująca przeważającą część powierzchni gminy. Miejscowość gminna Świercze położona jest w obrębie kulminacji tej wysoczyzny. Najwyższy punkt – rzędna 158 m n.p.m. znajduje się we wschodniej części wsi. Stąd teren obniża się w kierunku północnym do około 152,5 m n.p.m.

Obniżenie w kierunku południowo – zachodnim – do około 148 m n.p.m. w rejonie dolinki erozyjno - denudacyjnej rzeki Turki wypełnia piaszczysty sandr o urozmaiconej powierzchni, utworzony jako szlak odpływu wód roztopowych z przed czoła lądolodu do Kotliny Warszawskiej.

W budowie geologicznej dominują utwory czwartorzędowe o miąższości dochodzącej do 70 m, należące do zlodowacenia środkowopolskiego. Na powierzchni dominują gliny oraz gliny piaszczyste morenowe będące efektem deglacjacji frontalnej lądolodu fazy nasielskiej stadiału Wkry. Równocześnie powstały zbudowane z piasków i żwirów moreny czołowe, ozy i kemy oraz piaski lodowcowe z głazami w strefie czołowo-morenowej.

W środkowej i południowej części gminy utworzyło się zastoisko, gdzie osadzały się mułki. W późniejszym etapie deglacjacji, gdy lądolód znajdował się na północ od analizowanego terenu, sypany był sandr zbudowany z piasków wodnolodowcowych. Po

całkowitym zaniku łądolodu rozpoczął się proces erozji i denudacji. Z tego okresu pochodzą piaszczyste pokrywy eluwialne pochodzące z rozmycia glin zwałowych oraz deluwia na stokach. Najmłodsze osady powstały w holocenie – torfy, namuły i piaski aluwialne, wypełniające obniżenia i dolinki.

Wieś gminna Świercze położona jest na falistej wysoczyźnie morenowej, zbudowanej z gliny zwałowej stadiału północno-mazowieckiego (Wkry). Miąższość tej serii lodowcowej wynosi kilka metrów. Poniżej zalegają utwory lodowcowe i wodnolodowcowe oraz zastoiskowe, starszych stadiów zlodowacenia środkowopolskiego i zlodowacenia południowopolskiego (krakowskiego). W profilu czwartorzędu o miąższości 84 m (studnia koło szkoły), który w tym miejscu nie został przewiercony, przeważają gliny zwałowe. Utwory przepuszczalne, tworzące warstwy wodonośne, występują nielicznie i na znacznej głębokości.

Utwory czwartorzędowe o miąższości miejscami przekraczającej 100 m podścielają utwory trzeciorzędowe:

- pliocenu o zmiennej miąższości - ze względu na zaburzenia glacitektoniczne, strop tych utworów może być wymieszany z leżącymi wyżej osadami czwartorzędowymi. W profilu pliocenu występują przede wszystkim ropy pstry oraz piaski drobne i mułki, stanowiące cienkie przewarstwienia i soczewki,
- miocenu - piaski i ropy z wkładkami węgla brunatnego - miąższość do 40 m,
- oligocenu – piaski, muły i ropy o miąższości do 40 m.

Sumaryczna miąższość utworów trzeciorzędowych wynosi około 150 m, z kolei strop utworów mezozoicznych znajduje się na głębokości około 250 m, a ich spąg na głębokości w przybliżeniu 2700 m.

1.4 Szata roślinna – lasy i zadrzewienia

Na obszarze gminy lasy i zadrzewienia zajmują 974 ha co stanowi 10,5 % powierzchni gminy, wobec wskaźnika lesistości w powiecie pułuskim – 18,8%. W strukturze władania dominują lasy prywatne - 67%, które obejmują rozdrobnione zalesienia oraz fragmenty większych kompleksów, w sąsiedztwie których występują najuboższe kompleksy glebowe. Lasy Państwowe o powierzchni 315 ha, zarządzane są przez Nadleśnictwa Pułusk i Płońsk. Należą do nich dwa zwarte kompleksy: Uroczysko Strzegocin i Kacpreowo z drzewostanem starszym (w wieku powyżej 60 lat).

Dla zapewnienia warunków odnowy i równowagi ekologicznej rolniczych terenów nizinnych, tereny zadrzewień i leśne powinny stanowić ponad 15% powierzchni. Planowane dolesienia na powierzchni około 820 ha zwiększą lesistość do 18,6%. Wskazane są dolesienia zmierzające do zagospodarowania obszarów mało korzystnych dla rolnictwa.

Większe zwarte kompleksy leśne występują w zachodniej części gminy w rejonie wsi Świeszewko, Klukówek oraz w środkowo-wschodniej części gminy w rejonie Prusinowice – Strzegocin. Pierwszy z wymienionych kompleksów jest fragmentem większego sięgającego gminy Nowe Miasto, natomiast drugi jest odizolowany i nie kontaktuje się bezpośrednio z innymi kompleksami leśnymi. Pozostałe lasy zajmują niewielkie powierzchnie i występują w postaci płatów porzucanych wśród pól głównie w rejonie wsi Kowalewice i Stpice.

Największy udział lasów w powierzchni ogółem (powyżej 10%) występuje w następujących sołectwach:

- Klukówek 49,6%,

- Świeszewko 22,9%,
- Stpice 21,4%,
- Strzegocin 21,1%,
- Wyrzyki-Pękale 11,4%,
- Prusinowice 10,7%,
- Kowalewice Włociańskie 10,1%.

Najmniejszy udział lasów w powierzchni ogółem (poniżej 3%) występuje w sołectwach:

- Świercze-Siółki 0,7%,
- Klukowo 1,1%,
- Gąsiorowo, Świeszewo, Gaj, Gąsiorówek, Świerkowo i Bylice (od 2,2 do 2,9%).

Przeważająca część lasów posiada drzewostan sztucznie wprowadzony, typu jednowiekowych i jednowarstwowych monokultur sosnowych. Gatunkami uzupełniającymi są: brzoza, dąb, grab i olcha. Drzewostan pochodzący z naturalnego odnowienia występuje na siedliskach podmokłych oraz sporadycznie jako domieszka w starszych kompleksach leśnych.

Wiek drzewostanu nie przekracza na ogół 60 lat – są to głównie młodniki, drągowiny i młode drzewostany w wieku nieprodukcyjnym.

W krajobrazie gminy dominują pola uprawne oraz zabudowa zwarta i rozproszona wraz z towarzyszącą jej zielenią: rośliny uprawne, ozdobne i zbiorowiska chwastów ruderalnych.

W obrębie gminy Świercze funkcjonuje system powiązań przyrodniczych bazujący na dwóch podstawowych elementach:

- kompleksach leśnych i zadrzewieniach stanowiących rejony swobodnej migracji faunistycznej,
- dolinkach bocznych oraz obniżeniach i zagłębieniach bezodpływowych umożliwiających lokalne migracje faunistyczne oraz powiązania obiektów przyrodniczych w skali miejscowej. Ciągi te łączą się z ciągiem powiązań przyrodniczych o znaczeniu krajowym (wg koncepcji ECONET) funkcjonującym w dolinie Wkry oraz z ciągiem powiązań o znaczeniu międzynarodowym w dolinie Narwi i Wisły.

1.5. Gleby

Większość gleb na terenie gminy wytworzona jest z glin zwałowych moreny dennej w różnym stopniu spiaszczonych. Gleby wytworzone z piasków całkowitych stanowią około 25%. Typologia gleb jest mało zróżnicowana, przeważają gleby brunatne wyługowane i gleby bielcowe. Miejscowo w dnach dolin występują czarne ziemie zdegradowane.

W układzie przestrzennym gminy poszczególne typy gleb wykazują znaczne przemieszanie. W zachodniej części gminy przeważają bielice na piaskach gliniastych płytko podścielonych gliną. Obszary w części wschodniej, południowej i środkowej to mozaika gleb bielcowych i gleb brunatnych wyługowanych wytworzonych z piasków, jak i glin piaszczystych.

Pod względem przydatności rolniczej przeważają (około 47% pow. gruntów ornych) gleby bardzo dobre i dobre zaliczane do kompleksu 2-go (pszenny dobry), 4-go (żytni bardzo dobry) i 8-go (zbożowo-pastewny mocny) i skupione są w środkowo-zachodniej i północno-wschodniej części gminy (Bylice, Wyrzyki, Świercze, Ostrzeniewo, Gołębie, Dziarno, Kosiorowo). Mniejsze izolowane płyty takich gleb występują również w rejonie wsi: Świerkowo, Bruliny, Godacze i Brodowo. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby te zaliczane są do klasy IIIa, IIIb i IVa. Są to przeważnie gleby strukturalne o dobrze wykształconym poziomie

próchnicznym, zasobne w składniki pokarmowe oraz posiadają w miarę prawidłowe stosunki wodne. Stanowią podstawową bazę dla produkcji rolnej gminy.

Gleby zaliczane do kompleksów 5-go (żytni dobry), 6-go (żytni słaby) i 9-go (zbożowo-pastewny słaby) zajmują ok. 45% gruntów ornych i występują na pozostałym obszarze gminy. W klasyfikacji bonitacyjnej zaliczane są do klasy IVa, IVb i V. Gleby te są dość wrażliwe na suszę, mają często słabą zdolność zatrzymywania wody, są mniej zasobne w składniki pokarmowe oraz lekkie do uprawy mechanicznej. Do głównych roślin uprawnych należą tu żyto, ziemniaki oraz niektóre warzywa, a także przy odpowiedniej agrotechnice jęczmień i niektóre odmiany pszenicy.

Gleby słabe jakościowo należące do kompleksu 7-go (żytni bardzo słaby) zajmują ok. 8% pow. gruntów ornych (głównie VI klasa bonitacyjna) i występują w postaci niewielkich izolowanych płatów w rejonie wsi: Gaj, Klukówek, Świeszewko, Prusinowice, Chmielewo i Sulkowo. Obszary takich gleb są rolniczo mało przydatne. Wskazane jest tu utrzymanie ekstensywnego poziomu produkcji rolnej lub zmiana przeznaczenia na cele nierolnicze – zalesienia.

W dolinach cieków i zagłębieniach bezodpływowych występują czarne ziemie zdegradowane wytworzone najczęściej na piaskach naglinowych oraz płytkie gleby pobagiennie. Grunty te użytkowane są jako trwałe użytki zielone. Pod względem przydatności rolniczej zaliczane są głównie do kompleksu 2z – użytki zielone średnie.

1.6. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy znajduje się w dorzeczu Narwi – prawobrzeżnego dopływu Wisły. Zachodnia i południowa część gminy odwadniana jest przez dopływy Wkry, natomiast północna i wschodnia część za pośrednictwem Przewodówki i Niestępówki bezpośrednio do Narwi. Z niewielkiego – północnego i środkowego fragmentu gminy wody powierzchniowe odprowadzane są za pośrednictwem Kolnicy do rzeki Sony – lewobrzeżnego dopływu Wkry. Jest więc obszar Gminy Świercze nie tylko terenem wododziałowym, ale jednocześnie źródłiskowym dla licznych cieków biorących początek w tym rejonie.

Większość cieków powierzchniowych to przekształcone przez człowieka strumienie naturalne oraz rowy melioracyjne. Naturalny charakter zachowały na przeważającej długości rzeki Turka i Kolnica.

Przez teren wsi gminnej przebiega lokalny wododział, oddzielający zlewnię Niestępówki (dopływ Narwi) oraz zlewnię Sony (dopływ Wkry). Cieki stałe nie przepływają przez teren miejscowości Świercze, natomiast w zachodniej części wsi, w obniżeniu doliny tworzą się cieki okresowe. Większość rzek – poza lewobrzeżnym dopływem Wkry – rzeką Turką została zakwalifikowana do rzek o ograniczonych zasobach nie gwarantujących w pełni pokrycia potrzeb wodnych. Przeciwdziałać (lub zmniejszać) deficytowi wód powierzchniowych może retencja.

Zespół Rzeczoznawców SIiTWiM w opracowaniu z 1989 r. "Weryfikacja zabudowy rzek i magazynowanie wód powierzchniowych dla pokrycia potrzeb wodnych użytkowników na terenie woj. ciechanowskiego" wskazywał na potrzebę realizacji dużego zbiornika wodnego Kościesz na rzece Kolnicy.

1.7. Wody podziemne

Na terenie Gminy Świercze wody podziemne rozpoznane zostały w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Wśród osadów trzeciorzędowych warstwy wodonośne występują w utworach:

- oligocenu – z uwagi na niewielką miąższość piasków wodonośnych zalegających na głębokości 250 – 270 m i ich niskie parametry filtracyjne wydajność tego poziomu jest niewielka. Woda z tego poziomu charakteryzuje się dobrą jakością,
- miocenu - poziom ten występujący na głębokości 210 – 240 m charakteryzuje się znaczną wydajnością, lecz woda nie nadaje się do picia z uwagi na brunatne zabarwienie pyłem węglowym.

Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę mają czwartorzędowe poziomy wodonośne. Z rozpoznania warunków hydrogeologicznych wynika, że na terenie gminy Świercze w większości występują korzystne warunki zaopatrzenia w wodę tj. są możliwości uzyskania wydajności z pojedynczego otworu w wysokości 40 – 100 m³/godz.

Niekorzystne warunki występują w rejonie Klukowo – Świeszewko - Świerkowo oraz Kościeszce – Gaj - Wyrzyki tj. w zachodniej i północnej części gminy. Potencjalne wydajności pojedynczych studni 2- 10 m³/godz. a nawet poniżej 2 m³/godz. wskazują na deficyt wód podziemnych.

Najbardziej wydajny poziom wodonośny związany jest z występowaniem osadów rzecznych w kopalnej dolinie w rejonie Klukówka na głębokości 50 – 70 m. Wydajność płytszych warstw wodonośnych jest niższa, a ich przestrzenne rozmieszczenie jest stosunkowo słabo rozpoznane z uwagi na nieliczne udokumentowane wiercenia.

1.8. Klimat

Warunki klimatyczne gminy Świercze nie różnią się zasadniczo od sąsiednich terenów. Dobre warunki klimatyczne dotyczą wysoczyzn: w cieplej porze roku temperatury średnie przekraczają 13° a średnie miesięczne temperatury i maksymalne dobowe wskazują na bardzo korzystne warunki termiczne w ciągu całego roku. Wartość średniej temperatury dla najchłodniejszego miesiąca lutego wynosi – 3,7^oC, natomiast dla najcieplejszego miesiąca lipca osiąga 17,9^oC.

Doliny rzek stanowią natomiast typowe obszary akumulacji i zalegania chłodnego powietrza oraz występowania częstych inwersji termicznych. Niezależnie od powietrza chłodnego zalegającego w dolinach następuje akumulacja zimnych mas z terenów wyżej położonych, które jako cięższe grawitacyjnie zsuwają się po zboczach z górnych odcinków dolin. Spływ najintensywniej odbywa się wzdłuż lokalnych obniżen cieków. W związku z dużą wilgotnością często występują mgły mające bardzo niekorzystny wpływ na warunki klimatyczne: skracają czas promieniowania słonecznego, utrudniają promieniowanie oraz rozpraszają zanieczyszczenia.

Obszary położone poza dolinami rzek oraz terenowymi obniżeniami o zwierciadle wód gruntowych zalegającym poniżej 2 m, dostatecznie przewietrzane charakteryzują się dobrymi warunkami klimatu lokalnego.

Opady na terenie gminy należą do najniższych w Polsce – roczna suma opadu atmosferycznego wynosi 495 mm.

Na omawianym terenie przeważają wiatry z kierunków zachodnich, osiągające zwłaszcza zimą największe prędkości – do 6,4 m/sek. Średnie prędkości wiatru (łącznie dla wszystkich kierunków) wynoszą od 3,2 m/sek. w październiku do 5,0 m/sek. w styczniu.

1.9. Surowce mineralne

Obszar objęty opracowaniem nie należy do zasobnych w surowce mineralne i nie ma do tej pory udokumentowanych zasobów złóż. Na terenie gminy występuje obecnie tylko jedno złożo kruszywa naturalnego – piasku ze żwirem o zasobach zarejestrowanych – złożo Prusinowice. Jest to złożo pochodzenia czwartorzędowego o formie pokładowej i jednym pokładzie. Eksploatowane jest okresowo w małych ilościach. Zasoby geologiczne tego złoża wynoszą 57 tys. ton i zasoby przemysłowe 47 tys. ton (wg Bilansu Kopalin z 31 XII 1994 roku). Jest to złożo niekolizyjne z ochroną środowiska, perspektywiczne dla rozwoju gminy.

Piaski różnych frakcji mogące mieć zastosowanie jako materiał budowlany i drogowy występują głównie na sandrze w zachodniej części gminy oraz w obrębie kemów. Mięszczość i jakość ich są zmienne i mogą być eksploatowane na potrzeby lokalne. Z kolei piaski ze żwirami (pospółki) występują w pojedynczych wzgórzach ozów i moren czołowych i należą do różnych frakcji. Są one przeważnie zapyłone i zaglinione. Mogą być zastosowane na potrzeby lokalne do produkcji wyrobów betonowych oraz dla drogownictwa.

Obecnie prowadzona jest jedynie eksploatacja piasku różnoziarnistego w Świeszewku. Kopalina są głównie czwartorzędowe piaski różnoziarniste ze żwirem i domieszką otoczków, wykorzystywane dla potrzeb budownictwa indywidualnego i drogownictwa. Część dawnych wyrobisk poeksploatacyjnych została samoistnie porośnięta krzewami i zalesiona, na części została przeprowadzona rekultywacja w kierunku rolnym.

Na obszarze gminy są trzy rejonu prognostyczne dla kruszywa naturalnego (Świerkowo, Świeszewko i Wyrzyki) oraz jedno dla ilów w rejonie wsi Godacze. Iły przydatne dla wyrobów ceramiki budowlanej występują prawdopodobnie jako większe soczewki wśród występujących na terenie gminy dużej ilości mułków zastoiskowych.

2. ROLNICTWO

2.1. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych

Według danych Spisu Rolnego 2010 r. na obszarze gminy było 541 indywidualnych gospodarstw rolnych (o pow. powyżej 1 ha). Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa wynosiła w gminie 13,6 ha (w tym 10,0 ha użytków rolnych) i była wyższa niż średnio w powiecie pułuskim 11,4 ha, jak woj. mazowieckim – 8,4 ha.

Poniższe dane odnośnie struktury obszarowej gospodarstw rolnych w Gminie Świercze wg danych Spisu Rolnego 2010 r. wskazują, że na obszarze gminy przeważają gospodarstwa małe i średnie o powierzchni do 10 ha, które stanowią ok. 55,2% ogółu gospodarstw (powiat ok. 58,5%). Gospodarstwa duże i bardzo duże o powierzchni ponad 15 ha stanowią ok. 26,4 %, wobec ok. 19,1% średnio w powiecie pułuskim i ok. 8 % w woj. mazowieckim.

Grupy obszarowe gospodarstw	Liczba gospodarstw	Struktura%	
		gmina	powiat pultuski
do 1 ha	19	3,4	4,6
1 - 5 ha	144	25,7	27,5
5 - 10 ha	165	29,5	31,0
10 - 15 ha	84	15,0	17,8
15 i więcej	148	26,4	19,1
Razem	560	100,0	100,0

W porównaniu do danych Spisu Rolnego 2002 r. na terenie gminy liczba indywidualnych gospodarstw (o pow. powyżej 1 ha) zmniejszyła się z 658 w 2002 r. do 541 w 2010 r. W tym samym okresie znacznie zmniejszyła ilość gospodarstw rolnych (o pow. do 1 ha) z 166 do 19.

Zmiany ilości i struktury obszarowej gospodarstw w latach 2002 - 2010 przedstawia poniższe zestawienie:

Grupy obszarowe gospodarstw	2002r.		2010r.	
	Liczba gospodarstw	Struktura %	Liczba gospodarstw	Struktura%
do 1 ha	166	20,1	19	3,4
1 - 5 ha	200	24,3	144	25,7
5 - 10 ha	178	21,6	165	29,5
10 - 15 ha	140	17,0	84	15,0
15 ha i więcej	140	17,0	148	26,4
Razem	824	100,0	560	100,0

Powyższe dane wskazują na znaczny wzrost udziału gospodarstw dużych obszarowo o pow. powyżej 15 ha z ok. 17 % w 2002 r. do 26,4 % w 2010 r przy jednoczesnym zmniejszeniu się udziału gospodarstw małych o pow. do 1 ha o ok. 16,7%.

Dane Spisu Rolnego 2010 r. informują, że w indywidualnych gospodarstwach rolnych zamieszkuje 2 817 osób, z czego pracę wyłącznie w swoim gospodarstwie deklaruje 960 osób tj. ok. 34% (powiat pultuski – ok. 37%).

2.2. Główne kierunki produkcji rolnej

Na terenie gminy w produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż, które zajmują około 75% powierzchni zasiewów. W grupie roślin zbożowych 41% stanowią tzw. zboża intensywne – pszenica, jęczmień, pszenżyto (średnio w powiecie pultuskim ok. 25%)

Rośliny przemysłowe i rzepak zajmują 10,7 % pow. zasiewów natomiast ziemniaki stanowią zaledwie 2,2 % ogółu upraw.

Uprawy roślin pastewnych, które zajmują ok. 12,1 % powierzchni zasiewów, stanowią uzupełnienie naturalnej bazy paszowej dla produkcji zwierzęcej.

W produkcji zwierzęcej przeważa chów bydła i trzody chlewnej. Stan pogłowia zwierząt gospodarskich wg Spisu Rolnego 2010 r przedstawiał się następująco:

- bydło ogółem – 4 745 szt., w tym krowy – 2 390 szt.
- trzoda chlewna – 3 435 szt.

Obsada zwierząt na 100 ha użytków rolnych wynosiła: bydło – 142 szt. (powiat pułtuskim - 156 szt.), trzoda chlewna – 196 szt. (powiat – 116 szt.). Wielkości te świadczą o wyższym poziomie produkcji zwierzęcej, szczególnie w zakresie chowu trzody chlewnej niż średnio w powiecie pułtuskim.

Gmina Świercze odznacza się średnio intensywną produkcją zwierzęcą i roślinną. Produkcję zwierzęcą jako dominujący kierunek zadeklarowało ok. 24% gospodarstw indywidualnych, a mieszaną (roślinną i zwierzęcą) - ok. 41% gospodarstw rolnych.

Na terenie gminy nie występuje w skali masowej specjalistyczna produkcja rolna. Do głównych działalności w tym zakresie należy produkcja drobiu. Ogólna powierzchnia kurników wynosi 3 662 m².

Na terenie gminy występuje produkcja ogrodnicza pod osłonami w tunelach foliowych o łącznej powierzchni około 3,1 tys.m² nie mająca większego znaczenia w produkcji towarowej.

2.3. Obsługa rolnictwa

Zaopatrzenie w środki do produkcji rolnej (nawozy, pasze, środki ochrony roślin) prowadzą prywatne jednostki gospodarcze w Strzegocinie i Świerczach.

Skup surowców rolniczych prowadzony jest głównie przez zakłady przetwórcze. Mleko skupują mleczarnie w Ciechanowie, Winnicy, Wyszku bezpośrednio z gospodarstw lub poprzez istniejące zlewnie mleka. Żywiec wieprzowy i wołowy zbywany jest przez rolników do Zakładów Mięsnych zlokalizowanych w sąsiednich gminach.

W zakresie mechanizacji prac polowych występują różne formy usług sąsiedzkich. Według danych spisu rolnego 2010r.gospodarstwa indywidualne są stosunkowo dobrze wyposażone w ciągniki i sprzęt rolniczy. Około 90 % gospodarstw posiada ciągnik (średnio w gminach powiatu pułtuskiego - 60%).

Obsługę weterynaryjną dla obszaru całej gminy pełnią prywatne lecznice weterynaryjne w Świerczach i Gołębiach.

Na terenie gminy nie występują przeszkody w zakresie organizacji punktów obrotu produktami rolniczymi, jak i punktów zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej.

2.4. Melioracje

Na obszarze Gminy Świercze na koniec 2011 r. zostało zmeliorowane 1 774 ha użytków rolnych, w tym 1 575 ha gruntów ornych i 199 ha użytków zielonych.

Stopień zaspokojenia potrzeb wynosił 23,7 % użytków rolnych (na gruntach ornych – 24,2 % a na użytkach zielonych – 20,4%) i był niższy niż średnio w skali powiatu pułtuskiego – 47,9% użytki rolne (grunty orne – 51,7% użytki zielone – 29,2%).

Użytki rolne wymagające zabiegów melioracyjnych obejmują powierzchnię 5 782 ha, w tym grunty orne – 4 314ha, użytki zielone – 1 468ha.

3. Infrastruktura techniczna

3.1. Powiązania komunikacyjne

Gmina Świercze położona jest na trasie przebiegu magistralnej linii kolejowej E 65 Warszawa - Gdańsk pomiędzy Nasielskiem, oddalonym ok. 11 km a Ciechanowem w odległości ok. 26 km. Linia kolejowa ma duże znaczenie dla gminy z uwagi na dobre powiązanie z ośrodkami miejskimi, w tym z Warszawą oddaloną o ok. 65 km. Podstawowe zewnętrzne powiązanie komunikacyjne uzupełniają drogi wojewódzkie nr 632 i 620, łącząc gminę z oddalonym ok. 28 km Płońskiem (drogą krajową nr 7) i Pułtuskim (drogą krajową nr 61) - ok. 25 km.

Komunikację z terenami gmin sąsiednich oraz główne powiązania wewnętrzne uzupełnia sieć dróg powiatowych, stanowiąc wraz z drogami wojewódzkimi nadrzędny układ powiązań drogowych.

3.2. Drogi wojewódzkie

Droga wojewódzka nr 632 Płońsk - Nowe Miasto - Nasielsk - Marki, przebiegająca przez teren gminy na długości ok. 1,8 km przez miejscowość Świerkowo oraz droga nr 620 Nowe Miasto - Świercze - Strzegocin - Przewodowo Parcele (14,5 km) stanowiąca oś komunikacji kołowej wschód-zachód, przebiega przez wsie: Klukówek, Klukowo, Świercze, Prusinowice, Sulkowo, Strzegocin, Kosiorowo i Gąsiorowo. Drogi wojewódzkie stanowią powiązania regionalne, prowadzą ruch głównie tranzytowy o charakterze gospodarczym. Posiadają klasę techniczną Z (droga zbiorcza). Badania pomiaru ruchu prowadzone są co 5 lat. Według danych generalnego pomiaru ruchu średni dobowy ruch pojazdów samochodowych na przebiegającym przez teren gminy odcinku drogi nr 632 wynosił w roku 2010 - **2365**, a w 2015 - **2618** pojazdów na dobę. Natomiast dla drogi nr 620 w 2010 roku - **1182**, a w 2015 - **928**. Zauważa się tendencję wzrostową natężenia ruchu na DW632, a spadkową dla DW620, którą kierowcy omijają ze względu na jej zły stan techniczny, nienormatywną szerokość. DW620 wymaga przebudowy z częściową zmianą przebiegu trasy. Podobnie DW632 przebiegająca przez Świerkowo wymaga prowadzenia bieżących prac utrzymaniowych, a docelowo modernizacji i przystosowania do wymaganych parametrów technicznych.

3.3. Drogi powiatowe

Sieć dróg powiatowych na terenie gminy stanowią drogi o łącznej długości ok. 45,5 km:

- nr 3403W Pułtusk-Bulkowo-Skórznice-Gąsiorowo- (dł. na ter. gminy ok. 1,0 km)
- nr 3044W Nowe Miasto - Kałęczyn (dł. ok. 1,3 km)
- nr 2421W Nasielsk - Gąsocin - Ciechanów (dł. ok. 7,3 km)
- nr 2423W Nasielsk-Prusinowice - Kościeszce -Strzegocin (dł. ok.14,4 km)
- nr 2422W Nasielsk - Strzegocin - Szyszki-Gołymin Ośr. (dł. ok. 9,3 km)
- nr 3419W Kowalewice Wł. - Gołębie (dł. ok. 6,1 km)
- nr 3420W Klukowo - Świerkowo (dł. ok. 5,1 km)
- nr 1821W Gąsiorowo - Winnica (dł. ok. 1,0 km)

Drogi powiatowe w ok. 85% posiadają nawierzchnię utwardzoną – bitumiczną, a w ok. 15% nawierzchnię żwirową. Pomimo przebudowy w latach 2018-2019 dróg Kałęczyn-Klukowo i Klukowo-Świerkowo, to znaczna część dróg nie spełnia wymogów technicznych V klasy, głównie ze względu na zbyt wąskie jezdnie, brak poboczy, czy nawierzchnię żwirową.

3.4. Drogi gminne

Drogi gminne o łącznej długości **110,057** km, w tym asfaltowe **43,328** km, co stanowiło **39,37** %, stanowią uzupełnienie układu drogowego. Obsługują przede wszystkim zabudowę kolonijną oraz stanowią połączenia między wsiami i ułatwiają dojazdy do użytków rolnych. Obszar gminy należy jeszcze do stosunkowo słabo obsłużonych komunikacyjnie - wskaźnik gęstości dróg gminnych o nawierzchni utwardzonej wynosi 47,5 km/100 km² .

3.5. Energetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy, odbywa się z GPZ 110/15 kV w Nasielsku, zasilanego napowietrzną linią przesyłową WN 110 kV Dębe - Nasielsk w kierunku Ciechanowa. Linia ta przebiega na obszarze gminy na długości ok. 6,0 km przez obszar wsi: Gołębie, Bruliny, Klukowo, Klukówek i Wyrzyki.

Energia elektryczna rozprowadzana jest do odbiorców poprzez rozdzielczą sieć linii napowietrznych średnich napięć 15 kV oraz stacje transformatorowe 15/0,4 KV i sieć odbiorczą niskiego napięcia 220/380 V.

Sieci i urządzenia elektroenergetyczne są własnością Energa Operator S.A., którego działania polegają przede wszystkim na utrzymaniu ciągłości dostaw energii, konserwacji linii i urządzeń, rozbudowie sieci. W celu zmniejszenia awaryjności układu konieczna jest sukcesywna modernizacja sieci, wymiana linii i rozbudowa sieci stacji transformatorowych w celu zmniejszenia długości odbiorczych linii niskich napięć. W miejscowości Klukowo planowana jest budowa Głównego Punktu Zasilania przez Energa-Operatora, dla którego wydana została decyzja lokalizacji celu publicznego.

3.6. Gazownictwo

Przez obszar gminy nie przebiega sieć gazowa i obecnie mieszkańcy gminy korzystają z gazu bezprzewodowego butlowego propan - butan.

Najbliższe gazociągi mogące posłużyć jako baza do gazyfikacji zlokalizowane są w miejscowościach Nasielsk i Winnica.

W zakresie zamierzeń inwestycyjnych teren Gminy Świercze jest ujęty w planie rozwoju Mazowieckiej Spółki Gazownictwa. W pierwszym etapie doprowadzenie nitki gazowej średniego ciśnienia długości 7 100 mb z terenu gminy Nasielsk do Świercz i rozprowadzenie siecią niskiego ciśnienia w obrębie miejscowości, a w kolejnym dalszy rozwój sieci w miejscowościach o zwartej zabudowie na terenie gminy po spełnieniu warunków technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa. Do 31 maja 2021 roku planowane jest zakończenie procesu przygotowania dokumentacji projektowej.

3.7. Telekomunikacja

Obiekty i urządzenia telekomunikacyjne na terenie gminy są własnością Orange S.A. Obszar gminy obsługuje automatyczna centrala cyfrowa w Świerczach. Obecnie kablowa sieć telefoniczna poprzez automatyczną centralę

w Świerczach umożliwia obsługę abonentów w większości wsi w gminie. Sieć ta jednak posiada w wielu miejscach ograniczone możliwości dostępu do Internetu.

W zakresie telefonii komórkowej na terenie gminy działają trzy stacje bazowe: Centertel w Świerczach, T-Mobile w Klukówku i Play w Świerczach-Siółkach

Dostęp do Internetu udostępniają również lokalne firmy: Telefonia Mazowiecka RAXEL i YOY posiadające na terenie gminy swoje przekaźniki umożliwiające dostęp bezprzewodowy LTE. Dostawę internetu do szkół w ramach rządowego programu zapewnia firma IT Partners Telco, w drugim etapie planuje do indywidualnych odbiorców łączy stałymi i radiowymi w technologii szerokopasmowej.

3.8. Zaopatrzenie w wodę

Najpłytszy poziom wód gruntowych stanowiący źródło wody dla licznych studni kopanych, w związku z brakiem warstwy izolującej na znacznej powierzchni (północna i środkowa część gminy) oraz pogarszającym się stanem sanitarnym, poziom ten nie nadaje się do zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby bytowo-gospodarcze.

Obecnie ponad 90% ludności gminy Świercze korzysta z wodociągu sieciowego o długości **157,20** km, liczba przyłączy **1190**, dwie stacje uzdatniania wody – Klukówek i Świercze. Obsługę wodociągów prowadzi Zakład Usług Wodnych w Mławie. Gminę obsługują następujące wodociągi:

- Wodociąg “ŚWIERCZE” – bazujący na ujęciu składającym się z 2 studni wierconych o głębokościach 90 i 85 m i zatwierdzonych zasobach w wysokości 45 m³/h. Wodociąg długości 6,9 km zaopatruje w wodę miejscowość gminną (woda dostarczana jest do blisko 200 odbiorców), w 2020 roku zostanie zmodernizowana poprzez podłączenie nowej studni, budowę zbiornika retencyjnego poj. 12,5 m³ i systemu uzdatniania wody.
- Wodociąg “KLUKÓWEK” – mający ujęcie wody z dwóch studni o głębokościach ok. 85,0 m i o zatwierdzonych zasobach Q=76,0m³/h oraz stacji uzdatniania wody zmodernizowane w 2017 roku, wyposażonej w pełni zautomatyzowany system uzdatniania wody, dwa zbiorniki retencyjne po 14,4 m³ i pompownię strefowa II stopnia; wodociąg obsługuje wsie: Klukówek, Klukowo, Bruliny, Świercze, Świeszewo, Świeszewko, Świerkowo, Gołębie, Świercze Siółki, Ostrzeniewo, Stpice, Chmielewo, Kowalewice Nowe, Kowalewice Włociańskie, Brodowo, Strzegocin, Sulkowo, Prusinowice, Bylice, Dziarno, Gaj, Gąsiorowo, Gąsiorówek, Godacze, Kosiorowo, Kościeszce, Wyrzyki-Pękale, Wyrzyki, Adamowo w gminie Nowe Miasto i Kałęczyn oraz część wsi Cichawy w gminie Sońsk,
- Wodociąg Gzy - część wsi Kościeszce.

Wody powierzchniowe mogą być wykorzystywane jedynie dla potrzeb rolnictwa oraz gospodarczych w tym dla potrzeb rekreacji.

3.9. Odprowadzenie ścieków

Przeważająca ilość ścieków bytowo-gospodarczych powstająca na terenach wiejskich gromadzona jest w zbiornikach bezodpływowych, skąd wywożona jest wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w Ostrzeniewie. Gminna oczyszczalnia ścieków w Ostrzeniewie oddana została do użytku w 2012 roku ma średnią przepustowość 450 m³ na dobę. W 2019 roku

oczyszczonych zostało łącznie **46 568 m³** ścieków w tym dowożonych samochodami asenizacyjnymi **23 246 m³** i dopływających z sieci kanalizacji sanitarnej **23 322 m³**.

Sieć kanalizacji to **7,99 km**, liczba przyłączonych nieruchomości **197**. Do 30 czerwca 2021 roku w ramach otrzymanego dofinansowania unijnego wybudowane zostanie ok. 3 km sieci kanalizacji i podłączenie uzyska **107** nieruchomości. W perspektywie do 2025 roku planuje się dalszą rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej w gęstej zabudowie Świercz – ul. Pułtуска, Okrężna, nieruchomości położone w Wyrzykach i Klukowie oraz Prusinowicach.

Sołectwa w rozproszonej zabudowie przewidziane są do budowy oczyszczalni przydomowych.

3.10. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami jest jednym z najważniejszych problemów ekologicznych. Jest to spowodowane stale zwiększającą się masą powstających odpadów i nie wystarczającym ich gospodarczym wykorzystaniem. Odpady z gminy Świercze wywożone są specjalistycznym sprzętem przez wykonawcę wylanianego w drodze przetargu. Wszyscy mieszkańcy objęci są systemem zbiórki odpadów komunalnych.

Odpady komunalne odebrane z terenu gminy w podziale na frakcje

Odpady	Ogółem	zmieszane	plastik/metal	papier	szkło	BIO	popiół	gabaryty
2018	546,56	348,0	94,8	5,5	11,84	2,12	51,14	21,8
2019	784,61	591,51	78,97	4,58	7,09	18,34	33,16	78,97

Realizacja Gminnego programu usuwania wyrobów zawierających azbest

Lata	ilość usuniętych wyrobów azbestowych w tonach	liczba nieruchomości
2016	30,58	13
2017	24,83	14
2018	45,09	16
2019	97,74	39

W 2020 roku gmina uczestniczyła w programie NFOŚiGW usuwania folii rolniczych: z terenu gminy usunięto ogółem - **38,55 tony**.

4. Ludność gminy

Ludność gminy w podziale na grupy wiekowe

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	4 688	4 653	4 628	4 619	4 611
Wiek przedprodukcyjny	918	882	869	867	865
Wiek produkcyjny	2 887	2 871	2 846	2 807	2 763
Wiek poprodukcyjny	883	900	913	945	983

KOBIECY w podziale na grupy wiekowe					
	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	2 326	2 313	2 303	2 295	2 295
Wiek 0-17	432	418	414	423	424
Wiek 18-60	1 380	1 377	1 363	1 339	1 319
Wiek pow. 60	514	518	526	533	552

MĘZCZYŻNI w podziale na grupy wiekowe					
	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	2 362	2 340	2 325	2 324	2 316
Wiek 0-17	486	464	455	444	441
Wiek 18-64	1 507	1 494	1 483	1 468	1 444
Wiek pow. 65	369	382	387	412	431

Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw gminy według stanu na dzień 30.06.2020 r.

Lp.	Nazwa miejscowości	Stan na dzień 30.06.2020 r.
1.	Brodowo	119
2.	Bruliny	212
3.	Bylice	80
4.	Chmielewo	101
5.	Dziarno	86
6.	Gaj	93
7.	Gąsiorowo	91
8.	Gąsiorówek	56
9.	Godacze	134
10.	Gołębie	102
11.	Klukowo	204
12.	Klukówek	150
13.	Kosiorowo	146
14.	Kościeszce	179
15.	Kowalewice Nowe	130
16.	Kowalewice Włościańskie	240
17.	Ostrzeniewo	99
18.	Prusinowice	249
19.	Stpice	45
20.	Strzegocin	349
21.	Sulkowo	111
22.	Świercze	1 105
23.	Świercze-Siółki	62
24.	Świerkowo	141
25.	Świeszewko	98

26.	Świeszewo	71
27.	Wyrzyki	144
28.	Wyrzyki-Pękale	32

Liczba ludności gminy na przestrzeni lat nie ulega drastycznemu spadkowi. Obserwuje się odpływ ludności z terenów o rozproszonej zabudowie, a przyrost mieszkańców w Świerzach, związany z dostępnością do uzbrojonych terenów przeznaczonych pod zabudowę i usług publicznych. Tendencje w strukturze wiekowej wskazują na stały wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku w wieku przedprodukcyjnym.

5. Rynek pracy

Na podstawie danych zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej aktywność mieszkańców gminy w latach 2014-2019 utrzymuje się na zbliżonym poziomie **194** podmioty zarejestrowane w 2014 r., **195** w 2019 r. Corocznie liczba nowych rejestrowanych podmiotów zbliżona do podmiotów zamykających działalność. Największą grupę stanowią podmioty prowadzące jako działalność wiodącą handel i usługi ok. 45%, budownictwo ok. 20%, powiązane z rolnictwem ok. 10%, transport, składowanie i łączność ok. 7%, obsługa nieruchomości i firm ok 5%, pozostałe ok. 13%

Aktywność ekonomiczną ludności w rolnictwie przedstawia poniższe zestawienie (wg danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010 r.), niewątpliwie następują zmiany w tym sektorze jednak aktualne dane będą dostępne po zakończeniu spisu w 2020 roku.

Wyszczególnienie	osoby	%
Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego	3 320	100,0
Ludność ogółem w wieku 15 lat i więcej w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego	2 492	75,1
Pracujący ogółem	1 747	100,0
w tym :		
• w swoim gospodarstwie rolnym	1 409	80,7
z tego :		
- wyłącznie	1 378	78,9
- głównie	31	1,8
• poza swoim gospodarstwem rolnym	338	19,4
z tego :		
- wyłącznie	74	4,2
- głównie	264	15,2
Bezrobotni	15	0,5
Bierni zawodowo	318	9,6

Współczynnik aktywności zawodowej w rolnictwie (liczony w stosunku do ludności w wieku 15 lat i więcej) w gminie wynosi około 85%.

Szacuje się, że ogólna liczba pracujących w rolnictwie (wyłącznie w indywidualnych gospodarstwach rolnych) i działach pozarolniczych w gminie wynosiła około 2 000, co oznacza wskaźnik aktywności zawodowej ca 75% (liczony do ludności w wieku produkcyjnym).

Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2016-2019.

	Liczba osób bezrobotnych w Gminie Świercze				Liczba osób bezrobotnych w powiecie pułtuskim			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Bezrobotni ogółem	385	260	270	260	3759	2708	2555	2457
Bezrobotne kobiety	190	128	141	139	1734	1274	1275	1260
Bezrobotni mężczyźni	195	132	129	121	2025	1434	1290	1197
Długotrwale bezrobotni	267	182	177	183	2456	1661	1534	1446
Wykształcenie podstawowe/gimnazjalne	130	94	92	82	1057	787	734	640
Wykształcenie zawodowe	109	72	71	79	1068	707	629	662
Wykształcenie średnie	111	72	80	73	1273	921	905	865
Wykształcenie wyższe	35	22	27	26	361	293	287	290

Bezrobotni z terenu Gminy Świercze wg grup wiekowych zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2016-2019

Wiek bezrobotnych	Lata			
	2016	2017	2018	2019
18 - 24	84	43	53	48
25 - 34	95	77	80	82
35 - 44	97	66	67	62
45 - 54	51	35	33	34
55 - 59	35	29	28	25
60 - 64	23	10	9	9
Ogółem bezrobotnych w gminie	385	260	270	260

Wśród bezrobotnych dominującą grupę stanowią osoby w wieku 25 - 44 lata. Jest to grupa najbardziej mobilna, o największej aktywności zawodowej, największej częstotliwości tworzenia gospodarstw domowych i największych potrzebach mieszkaniowych.

Jedną z najbardziej niebezpiecznych cech bezrobocia jest długi czas bierności zawodowej spowodowanej niemożnością podjęcia pracy. Bezrobocie w gminie ma wciąż charakter długotrwały. Jedną z przyczyn przedłużania się okresu pozostawania bez pracy tak znacznej liczby osób jest niski poziom wykształcenia i kwalifikacji.

6. Oświata i wychowanie

Na terenie Gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi i niepubliczne przedszkole. Z dniem 31 sierpnia 2018 r. likwidacji uległa Publiczna Szkoła Podstawowa w Świeszewie, a z dniem 31.08.2019 r. nastąpiła likwidacja Publicznego Gimnazjum w Świerczach. Szkoły Podstawowe w Świerczach i Strzegocinie zostały

przekształcone w ośmioklasowe. W budynku po Szkole Podstawowej w Świerczewie z dniem 01.01.2019 r. działalność rozpoczęły Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego "Jan-Pol".

Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Świercze w latach 2016 – 2020.

Placówka oświatowa	Podział	Rok szkolny 2016/2017	Rok szkolny 2017/2018	Rok szkolny 2018/2019	Rok szkolny 2019/2020
Szkoła Podstawowa w Świerczach	Oddziały przedszkolne	47	44	75	74
	Szkoła Podstawowa	176	197	265	250
Szkoła Podstawowa w Strzegocinie	Oddziały przedszkolne	33	32	32	32
	Szkoła Podstawowa	72	78	88	86
Publiczna Szkoła Podstawowa w Świerzewie	Oddziały przedszkolne	20	6	likwidacja 31.08.2018	X
	Szkoła Podstawowa	38	36		
Publiczne Gimnazjum w Świerczach	Gimnazjum	140	93	37	zakończenie działalności 31.08.2019
Niepubliczne Przedszkole „Akademia malucha”	Przedszkole	15	15	15	15

- Stan techniczny budynków szkolnych w Świerczach i Strzegocinie na skutek eksploatacji i upływu czasu uległ pogorszeniu. Wymagają usprawnienia i remontów między innymi wymiany źródeł ciepła, oświetlenia, ocieplenia ścian, dachów, wymiany okien i drzwi, instalacji c.o., modernizacji bloku żywieniowego,
- Szkoły wyposażone są w obiekty sportowe - salę gimnastyczną w Strzegocinie, halę sportową i kort tenisowy w Świerczach, boiska ziemne, brakuje całorocznych boisk wielofunkcyjnych
- Szkoły prowadzą różnorodne formy zajęć pozalekcyjnych, koła zainteresowań. Nadal należy pozyskiwać dofinansowania na realizację rozwoju uczniów, nawiązywać współpracę między szkołami.
- Na terenie szkół znajdują się bezpieczne place zabaw, siłownia zewnętrzna w Świerczach, ścieżki edukacyjne, trzeba jednak promować posiadaną bazę w środowisku lokalnym dla pełnego jej wykorzystania.
- W latach 2018-2019 w ramach pozyskanych z MEN środków doposażenie zostały klasopracownie szkół podstawowych do nowego programu nauczania. W 2019 roku SP Świercze otrzymała nową pracownię komputerową, a w 2020 r. SP Strzegocin

oraz z programów „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+” zakupione zostały laptopy z oprzyrządowaniem i oprogramowaniem do zdalnej nauki.

7. Kultura, sport i rekreacja

Gminna Biblioteka Publiczna mieści się w kompleksie oświatowym w Świerczach. Księgozbiór 2014 rok -18 422 woluminy i 169 audiobooków, 2019 rok - 18 961 woluminów i 399 audiobooków. Liczba stałych czytelników w 2014 r. wynosiła 546, 2019 wynosiła 749 Biblioteka dysponuje 11 komputerami z dostępem do Internetu, co dodatkowo podnosi jej atrakcyjność. Bibliotekę odwiedziło 10 296 osób w 2014 roku, a w 2019 roku – 16 674 osoby.

Na terenie gminy nie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury.

Na terenie gminy funkcjonuje 5 świetlic wiejskich w miejscowościach: Dziarno, Gaj, Kowalewice Włociańskie, Strzegocin i Świeszewko stanowiących miejsca integracji mieszkańców, spotkań okolicznościowych – Andrzejki, Sylwester, Ostatki, Dożynki, imprez rodzinnych i spotkań seniorów. Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw i środki funduszu sołeckiego umożliwiły dalsze prace w budynkach świetlic: w Dziarnie wymienione zostało pokrycie dachu, w Gaju i Chmielewie pomieszczenia zaplecza tych obiektów przystosowano na kuchnie i łazienki, natomiast w Brodowie w budynku po dawnym sklepie została przeprowadzona termomodernizacja, pomieszczenie przeznaczone na świetlicę, a cały teren ogrodzony i zagospodarowany. W czerwcu 2020r. zakończył się remont świetlicy wiejskiej w Chmielewie z przeznaczeniem na cele turystyczne i rekreacyjne dofinansowany ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

. W Świerczach remiza OSP została wydzierżawiona osobie fizycznej, która z udziałem środków unijnych przeprowadziła remont i wyposażyła obiekt w urządzenia sportowe. Od listopada 2019 roku funkcjonuje w nim siłownia „Siemborski Gym&Fitness”.

Na terenie gminy działa Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Świerczewianka” , Towarzystwo Przyjaciół Rzek Turki i Tatarski, Klub Sportowy GKS Świercze. W 2019 roku powstały dwa Koła Gospodyń Wiejskich – w Chmielewie i Brodowie. Celem stowarzyszeń jest podejmowanie działań na rzecz wspierania społecznej aktywności mieszkańców gminy. Niepowodzeniem zakończyła się próba utworzenia Rady Seniorów – ciała doradczego dla samorządu gminnego w sprawach ludzi starszych, ich sytuacji, potrzeb i oczekiwań.

8. Ochrona zdrowia

Obsługę ludności gminy w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICAL WEST” z Ciechanowa zatrudniający 2 lekarzy i 7 pielęgniarek. Zakład prowadzi również w budynku w Strzegocinie gabinet rehabilitacyjny zatrudniający 5 osób. Pomimo urządzonego gabinetu stomatologicznego brak podmiotu świadczącego usługi. Zakłady funkcjonują w budynkach będących własnością Gminy w dobrym stanie technicznym.

Dostępność do leków zapewnia Apteka usytuowana również w budynku stanowiącym własność Gminy.

9. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach odpowiada za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej powodu: ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezdomności, bezrobocia, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.

Liczba osób objętych pomocą w latach 2015-2019

Liczba osób objętych pomocą w latach 2015-2019					
	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób	507	472	312	343	289
Liczba rodzin	322	295	210	180	212
Liczba osób w rodzinach	1123	903	723	573	813

Powody przyznania pomocy społecznej przez GOPS w Świerczach w latach 2015-2019.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					Liczba osób w rodzinach				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Ubóstwo	125	125	93	86	59	376	365	272	218	121
Sieroctwo	1	1	1	0	0	4	4	4	0	0
Bezdomność	1	2	1	2	1	5	6	5	6	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23	22	13	17	12	119	116	70	81	96
W tym: wielodzietność	11	12	9	7	12	68	73	55	42	96
Bezrobocie	107	104	73	53	38	339	334	222	145	98
Niepełnosprawność	10	9	12	12	10	22	17	24	18	14
Długotrwała lub ciężka choroba	121	112	90	86	74	269	240	183	155	109
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	20	15	9	12	11	72	53	36	37	40
W tym : rodziny niepełne	16	12	5	2	2	48	39	19	5	6
Rodziny wielodzietne	4	2	2	0	0	24	12	11	0	0

Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	7	8	4	3	3	24	28	11	7	3
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	0	1	2	0	3	0	1	2
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	2	0	6	1	0	2	0	14	2
Sytuacja kryzysowa	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

W Gminie Świercze, jak wynika ze sprawozdań w latach 2015-2019 dominującymi problemami było: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i bezrobocie.

Powody przyznania pomocy społecznej miały wpływ na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela.

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS w Świerczach w latach 2015-2019

Rodzaj pomocy	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłek stały	24	21	25	27	27
Zasiłek okresowy	29	17	25	18	20
Zasiłek celowy	216	188	131	106	90
posiłek	279	243	203	179	186
Usługi opiekuńcze	23	23	24	22	20
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	4	4	4	3
Skierowanie do domu pomocy społecznej	0	0	0	0	2
Praca socjalna	120	150	95	112	125
Poradnictwo specjalistyczne	0	0	0	0	0
schronienie	0	0	0	0	2
Sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0

W okresie 2012-2014 liczba osób otrzymujących pomoc w formie posiłku utrzymywała się na wysokim poziomie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach realizuje program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” we wszystkich szkołach znajdujących się na terenie gminy. Z pomocy w tej formie skorzystało: w roku 2015 – 279, 2016 – 203, 2017 – 243, 2018 – 179 i 2019 – 186 dzieci.

10. Analiza SWOT

Polega na analizie istniejącego potencjału gminy, realizowanych zadań i możliwości rozwojowych niezależnych lub zależnych w niewielkim stopniu od otoczenia oraz na analizowaniu tych obszarów na zewnątrz gminy, które wpływają na jej funkcjonowanie.

Mocne strony	Słabe strony
<p>1. Środowisko przyrodnicze</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ dobry stan środowiska ➤ zróżnicowany krajobraz ➤ atrakcyjna rzeźba terenu ➤ złoża kruszyw naturalnych ➤ obszary atrakcyjne dla rekreacji ➤ brak terenów zagrożonych powodzią ➤ duża liczba stanowisk archeologicznych i zabytków 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych spowodowane brakiem kanalizacji w zwodociągowanych sołectwach, ➤ ograniczona mała retencja wód ➤ stanowiska archeologiczne mogą utrudniać działalność inwestycyjną ➤ przestarzałe paleniska powodujące zanieczyszczenie powietrza
<p>2. Infrastruktura techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wystarczające zasoby ujęć wodnych i przebudowane stacje uzdatniania ➤ rozbudowana sieć wodociągowa ➤ gminna oczyszczalnia ścieków ➤ plan rozbudowy sieci kanalizacyjnej ➤ zorganizowany system odbioru odpadów komunalnych ➤ rozwinięta sieć energetyczna pokrywająca zapotrzebowanie odbiorców ➤ telefonizacja gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zły stan techniczny zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowe ➤ zużyte urządzenia oczyszczalni w Ostrzeniewie ➤ brak sieci gazu ziemnego ➤ niski stopień wykorzystania źródeł odnawialnych energii ➤ brak całkowitego pokrycia gminy dostępem do szerokopasmowego internetu
<p>3. Komunikacja</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ istniejący układ drogowy ➤ przebieg zmodernizowanej linii kolejowej E 65 ➤ dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zły stan drogi wojewódzkiej 620 ➤ brak bezkolizyjnego skrzyżowania z linią kolejową w Świerczach ➤ brak dogodnego połączenia drogowego z Warszawą ➤ większość dróg powiatowych do przebudowy ➤ znaczna ilość nieutwardzonych gminnych dróg lokalnych

<p>4. Administracja samorządowa</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Doświadczony zespół pracowników samorządowych otwarty na rozwiązywanie problemów mieszkańców ➤ Przygotowana dokumentacja projektowa nowego budynku UG 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zły stan techniczny budynku Urzędu Gminy utrudniający obsługę interesantów
<p>5. Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ dobre funkcjonowanie służb pomocy społecznej, ➤ utworzenie WTZ po byłej SP w Świerzewie ➤ pozyskiwanie środków zewnętrznych na pomoc, ➤ zwiększająca się akceptacja społeczna w stosunku do osób niepełnosprawnych, ➤ działanie asystenta rodziny, ➤ prowadzenie prac społecznie-użytecznych, ➤ rozbudowane usługi opiekuńcze. ➤ funkcjonowanie rządowych programów 500+, 300 dla ucznia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost patologii społecznych w różnych aspektach m. in. uzależnienia, przemoc w rodzinie, wyuczona bezradność, ➤ bierność środowiska lokalnego wobec problemów społecznych, ➤ ograniczony dostęp do prawników i psychologów dla mieszkańców, ➤ brak mieszkań socjalnych, ➤ brak ośrodka wsparcia.
<p>6. Oświata, kultura, sport</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ustalona sieć szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi dla 3-4 latków ➤ baza materialna szkół, ➤ wykwalifikowana kadra pedagogiczna, ➤ funkcjonowanie hali sportowej, ➤ działalność klubu sportowego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczające finansowanie oświaty z budżetu Państwa, ➤ uboga oferta sportowa, kulturalna, rekreacyjna oraz kalendarz imprez spowodowana brakiem środków finansowych. ➤ Brak boisk wielofunkcyjnych przy szkołach i ogólnodostępnego w Świerzach ➤ niepełne wyposażenie klasopracowni przedmiotowych
<p>2. Bezpieczeństwo publiczne</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ działalność Ochotniczych Straży Pożarnych, ➤ wyposażenie OSP w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy w tym samochody - zmodernizowany Star 266 i nowy Volvo w OSP Świercze ➤ funkcjonowanie Posterunku Policji w Świerzach 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedoinwestowanie służb mundurowych, ➤ wzrost patologii (szczególnie alkoholizmu i narkomanii) ➤ brak stref monitoringu wizyjnego miejsc niebezpiecznych ➤ zagrożenia w ruchu drogowym
<p>3. Ochrona Zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ➤ realizacja programów profilaktycznych, ➤ dostępność apteki, ➤ dostępność opieki zdrowotnej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak dostępności do specjalistycznych usług medycznych, ➤ Brak gabinetu stomatologicznego, ➤ w zwartej zabudowie niska emisja z palenisk domowych

<ul style="list-style-type: none"> ➤ poradnia rehabilitacyjna, ➤ czyste środowisko naturalne w obszarach rozproszonej zabudowy nie wywierające negatywnego wpływu na stan zdrowia mieszkańców gminy 	
<p>4. Rynek pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ znaczny udział ludności w wieku przed i produkcyjnym, ➤ dobra komunikacja z metropolitalnym rynkiem pracy ➤ szeroki zakres programów form aktywizacji realizowanych przez PUP, ➤ rozbudowane poradnictwo zawodowe, ➤ duża ilość chętnych do podnoszenia kwalifikacji oraz do nabywania umiejętności praktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak znaczących na rynku pracodawców ➤ niskie wykształcenie osób bezrobotnych, ➤ wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym ➤ apatia i bierność osób długotrwale bezrobotnych.

SZANSE I ZAGROŻENIA

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dogodne połączenia komunikacyjne kolejowe, ➤ położenie w bliskości miast Warszawy, Ciechanowa, Pułtuska i Płońska ➤ niskie ceny nieruchomości, ➤ duża oferta terenów pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną ➤ wzrost świadomości społecznej, ➤ możliwość pozyskania środków z Funduszy Europejskich i posiadane doświadczenie w realizacji projektów ➤ edukacja młodzieży, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ trudna sytuacja zarobkowo-dochodowa mieszkańców, ➤ niski wskaźnik melioracji gruntów, utrudniający intensyfikację produkcji rolnej, ➤ małe zainteresowanie inwestorów terenem gminy ➤ zanikające więzi międzyludzkie, ➤ wzrost patologii społecznych, a szczególnie alkoholizmu i narkomanii, ➤ wolne tempo przemian w rolnictwie, ➤ zagrożenie hodowli trzody na skutek wystąpienia Afrykańskiego Pomoru Świń ➤ niedofinansowanie samorządów i przekazywanie zadań bez zabezpieczenia środków finansowych, ➤ pogarszający się stan dróg wszystkich kategorii

Gmina Świercze spełnia wszelkie warunki konieczne, aby harmonizować i pobudzać rozwój gospodarczy oparty na działalności rolniczej. Analiza mocnych i słabych stron wykazuje, że warunki przyrodnicze, społeczne i komunikacyjne są korzystne, ale dotychczas wykorzystane w niewielkim stopniu. Warto więc w sposób jak najbardziej optymalny aktywizować poszczególne płaszczyzny gospodarki gminy. Przede wszystkim należy zwrócić

uwagę na korzystne warunki glebowe i klimatyczne do rozwoju rolnictwa, nie zapominając jednocześnie o rozwoju rekreacji i agroturystyki. Rozwój gospodarczy powinien bezpośrednio wpływać z rozwoju sektora rolniczego (w tym rolnictwa ekologicznego i wysokotowarowego), handlu i usług oraz przemysłu, zwłaszcza przetwórczego.

Należy oczywiście liczyć się z szeregiem problemów, które najprawdopodobniej wynikną w związku z czynnikami niesprzyjającymi rozwojowi, takimi jak: bezrobocie, bierność części społeczeństwa, sytuacja finansowa samorządu, czy potencjalnych inwestorów. Główne szanse to przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju, aktywna polityka skierowana na wyrównanie szans rozwoju małych gmin wiejskich. Zagrożenia wynikają głównie z niewłaściwej polityki państwa, a właściwie jej braku w likwidacji dysproporcji w rozwoju gmin.

11. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

1. Gmina Świercze umożliwiającą bezpieczne i godne życie jej mieszkańców.
2. Gmina Świercze obszarem dobrze rozwiniętego rolnictwa wraz z jego otoczeniem.
3. Gmina Świercze dbająca o ochronę środowiska oraz racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych.
4. Gmina Świercze obszarem rozwoju infrastruktury technicznej warunkującej rozwój przedsiębiorczości.

12. CELE W POSZCZEGÓLNYCH KIERUNKACH STRATEGII

12.1. Gmina Świercze umożliwiającą bezpieczne i godne życie jej mieszkańców

Zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej poprzez realizację zadań w zakresie:

Administracja samorządowa

1. Stworzenie właściwych warunków obsługi mieszkańców i warunków pracy pracowników samorządowych poprzez budowę nowej siedziby Urzędu Gminy,
2. Wzmocnienie wymiany informacji i wpływu doradczego mieszkańców przez utworzenie Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady Gminy.
3. Działania promujące walory gminy za pośrednictwem strony internetowej i mediów społecznościowych: jako miejsca do osiedlania się, turystyki weekendowej – oznakowane szlaki rowerowe (np. dworki, przydrożne kapliczki, tereny leśne)

Oświata

1. Stwarzanie warunków do podnoszenia poziomu kształcenia - wprowadzanie w szkołach dodatkowych zajęć języki obce, informatyka, przedsiębiorczość., nawiązywanie współpracy między szkołami, pozyskiwanie wyposażenia i pomocy dydaktycznych.
2. Promowanie młodzieży uzdolnionej.
3. Działania w kierunku stałej poprawy jakości bazy placówek oświatowych:
 - wykonanie głębokiej termomodernizacji w ramach której należy wymienić źródła ciepła, oświetlenie, ocieplenie ścian, dachów, wymianę okien i drzwi, instalacji c.o., modernizacja bloku żywieniowego, montaż nowych źródeł zasilania i ogrzewania opartych o OZE (fotowoltaika i pompy ciepła),
 - budowę boisk wielofunkcyjnych,

4. dalsze wzbogacanie bazy edukacyjno-rekreacyjnej, promocja posiadanej bazy w środowisku lokalnym dla pełnego jej wykorzystania.

Bezpieczeństwo

1. Współpraca z Posterunkiem Policji, PSP w Pułtusku oraz jednostkami OSP w realizacji zadań na terenie gminy.
2. Stałe pozyskiwanie sprzętu ratowniczo –gaśniczego nowszej generacji dla jednostek OSP, podnoszenie poziomu wyszkolenia strażaków,
3. Rozbudowa garażu OSP Świeszewko i modernizacja garażu OSP Świercze
4. Tworzenie stref monitoringu wizyjnego

Ochrona zdrowia

1. Poprawienie i propagowanie działań promujących zdrowy styl życia.
2. Promowanie badań profilaktycznych w kierunku chorób cywilizacyjnych i badań onkologicznych.
3. Likwidacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.
4. Ochrona rodzin przed zjawiskiem patologii społecznej.
5. Zapobieganie problemom uzależnień szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Kultura i sport

1. Promowanie imprez kulturalnych i artystycznych.
2. Pomoc organizacjom zajmującym się zagospodarowaniem wolnego czasu dzieci i młodzieży.
3. Podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków i dziedzictwa kulturowego.
4. Poprawa bazy lokalowej Gminnej Biblioteki Publicznej, rozszerzenie zakresu działalności i promowanie czytelnictwa.
5. Poprawa bazy lokalowej i wyposażenia świetlic wiejskich,
6. Budowa pełnowymiarowego boiska do piłki nożnej przy ul. Parkowej,
7. Wspieranie działalności GKS Świercze

12.2. Gmina Świercze obszarem dobrze rozwiniętego rolnictwa wraz z jego otoczeniem

Rozwój rolnictwa powinien przebiegać w następujących kierunkach:

1. Intensyfikacja i unowocześnienie techniczne i technologiczne produkcji poprzez wdrażanie postępu celem podniesienia produkcji roślinnej i zwierzęcej.
2. Podejmowanie działań w zakresie gospodarki wodnej, z jednej strony na rzecz melioracji gruntów, jako czynnika intensyfikacji produkcji rolnej, z drugiej retencji wód opadowych do wykorzystania w okresach suszy.
3. Wzrost koncentracji w strukturze agrarnej i produkcji rolniczej. Będzie to jednak trudne, jeżeli nie nastąpi poprawa na rynku pracy i będzie brak alternatywnych możliwości zatrudnienia. Proces powiększania gospodarstw uległ pewnemu wyhamowaniu po wprowadzeniu płatności obszarowych, jednak obecne zmiany w systemie zakładają zachęty finansowe dla osób, które wyjdą z systemu płatności.
4. Winna ulec zmianie struktura produkcji rolniczej i pogłębiać się specjalizacja produkcyjna. Wynika to z popytu rynkowego w produkcji roślinnej gdzie pewne możliwości mogą wiązać się z rozszerzeniem upraw rzepaku i warzyw pod osłonami, zaś w produkcji zwierzęcej większa specjalizacja w kierunku produkcji mleka ze względu na warunki naturalne.

5. Rozwijanie pozarolniczych funkcji w ramach gospodarstw rolnych, jak też poszukiwanie możliwości zatrudnienia poza gospodarstwami w przetwórstwie, usługach i handlu. Pozarolnicze formy gospodarowania oraz prace poza gospodarstwem rolnym będą miały istotne znaczenie zwłaszcza dla małych gospodarstw. Osiągnięcie tego celu jest możliwe przy współdziałaniu rolników i władz gminnych, Lokalnej Grupy Działania, ARiMR poprzez:

- promowanie rozwoju działalności gospodarczej na wsi w celu tworzenia warunków dla powstania pozarolniczych miejsc pracy,
- podwyższanie poziomu przygotowania i zorganizowania rolników do działań rynkowych,
- stworzenie systemu edukacji rolników i systemu dostarczania bieżących informacji rynkowych (szkolenie liderów),
- wdrażanie programu rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego,
- popularyzacja i wspieranie tworzenia grup – producentów, zakupowych,
- stymulowanie powstania i rozwoju dodatkowych źródeł dochodu,
- dążenie do pozyskania stałych rynków zbytu dla produktów rolnych,
- wspieranie inicjatyw w zakresie infrastruktury na obszarach wiejskich.

12.3.Gmina Świercze dbająca o ochronę środowiska oraz racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych.

Czyste środowisko wpływa na podwyższenie poziomu atrakcyjności naszego terenu, a tym samym będzie miało wpływ na rozwój turystyki i rekreacji na naszym terenie.

Problem ochrony środowiska jest jednym z najmocniej stawianych tematów w ostatnich latach. Brak kompleksowego rozwiązania problemu oczyszczania ścieków bytowych w związku z pełnym zwodociągowaniem gminy stanowi jeden z pierwszych elementów, jaki należy rozwiązać na terenie gminy.

Dbłość o środowisko naturalne powinna przejawiać się przez:

- budowę sieci kanalizacji sanitarnej w zwartej zabudowie i oczyszczalni przydomowych w zabudowie rozproszonej,
- stały nadzór nad procesem oczyszczania ścieków komunalnych., w tym stanem technicznym urządzeń w oczyszczalni ścieków w Ostrzeniewie
- usprawnienie procesu zagospodarowania osadów ściekowych
- wzbogacenie i racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku,
- wspieranie inwestycji proekologicznych wykorzystujących odnawialne źródła energii,
- tworzenie infrastruktury rekreacyjno – sportowej
 - modernizacja przestrzeni publicznej w Świerczach,
 - zagospodarowanie działki przy ul. Parkowej z przeznaczeniem na boisko piłki nożnej i teren rekreacji
- zwiększenie lesistości związane z zalesieniem słabych nie nadających się do wykorzystania gleb przez rolników,
- realizacja rządowych programów: „Czyste powietrze”, „Mój prąd”, retencja wód opadowych. pomoc mieszkańcom w przygotowaniu wniosków oraz działania informacyjne,
- przebudowa i rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej w miejscowości Świercze, połączona z retencją wód opadowych,

- realizacja Gminnego Programu Usuwania Azbestu
- budowa ogólnodostępnych ścieżek edukacji ekologicznej

12.4. Gmina Świercze obszarem rozwoju infrastruktury technicznej warunkującej rozwój przedsiębiorczości.

Infrastruktura techniczna jest jednym z najważniejszych czynników rozwoju obszarów wiejskich. Poprawiając szeroko pojętą infrastrukturę możemy poprawić warunki życia mieszkańców, poprzez możliwość inwestycyjną terenu. Bardzo często przyczyną braku inwestycji gospodarczych jest brak dobrych dróg, wodociągów, kanalizacji, internetu czy oczyszczalni ścieków. Brak tych podstawowych elementów infrastruktury technicznej powoduje zwiększenie kosztów planowanego przedsięwzięcia i zniechęca inwestorów. Jest to element bezpośrednio wpływający na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, ta z kolei najlepiej i najszybciej pobudza do inwestycji, tworzenia nowych miejsc pracy i zwiększenia dochodów społeczeństwa.

Realizacja poniższych zadań przyczyni się do osiągnięcia tego celu:

Gospodarka wodno-ściekowa

- dokończenie kanalizacji sanitarnej w miejscowości Świercze,
- modernizacja oczyszczalni ścieków w Ostrzeniewie
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w zabudowie zwartej (Prusinowice, Sulkowo, Strzegocin, Brodowo, Kowalewice Wł., Kowalewice Nowe, Ostrzeniewo, Chmielewo, Klukowo, Klukówek),
- budowa oczyszczalni przydomowych w zabudowie rozproszonej,

Zaopatrzenie w energię elektryczną i paliwa

- działania związane z doprowadzeniem gazu ziemnego,
- działania na rzecz modernizacji linii energetycznych.

Układ komunikacyjny

➤ DROGI WOJEWÓDZKIE

- podejmowanie działań na rzecz modernizacji drogi wojewódzkiej 620 wraz z bezkolizyjnym skrzyżowaniem z linią kolejową E 65 w Świerczach,
- opracowana została dokumentacja na rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 620 na odcinku od km 7+337,0 do km 7+575,4 w miejscowości Klukowo, uzyskanie pozwolenia na budowę w 2020 roku,
- opracowanie dokumentacji projektowej na odcinek DW620 od ul. Długiej do Prusinowic planowane w 2020 roku

➤ DROGI POWIATOWE:

- Kałużyn – Klukowo nr 2421W – przebudowa w 2018 roku z udziałem środków gminy
- Klukowo – Świerkowo nr 3420W – przebudowa w 2018 roku z udziałem środków gminy
- Kościeszce – Prusinowice – Ostrzeniewo – Stpice nr 2423W
- Wyrzyki-Pękale – Kałużyn –nr 3044W prace przygotowawcze 2019 rok, proponowane wykonanie w ramach środków Urzędu Marszałkowskiego
- Strzegocin-Szyszki nr 2422W – opracowanie projektu 2020 r.
- Kowalewice Włociańskie – Ostrzeniewo nr 3419W – opracowanie projektu 2020 r.

➤ DROGI GMINNE:

- **odcinki dróg zrealizowane z udziałem środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2016/2017:**
 - Bylice – Wyrzyki-Pękale nr 340508W,
 - Bylice-Godacze-Sulkowo nr 340517W na odcinku w Bylicach
 - Gaj – Ślubowo nr 340511W,
 - Chmielewo – Gołębie nr 340532W na odcinku Chmielewo – Stpice,
 - Kowalewice Wł – Brodowo nr 340542W,
 - Kosiorowo-Dziarno nr 340518W
 - Świercze-Świercze-Śiółki nr 340527W
 - Świercze ul. Wrzosowa
- **odcinki dróg zrealizowane z udziałem środków Funduszu Dróg Samorządowych w latach 2019/2020**
 - Sulkowo – Strzegocin nr 340516W na odcinku 761 mb we wsi Strzegocin
 - Świercze – Prusinowice nr 340524W na odcinku 598,7 mb od DW620
 - Gołębie-Świeszewko nr 340506W w Świeszewku na odcinku 965 mb od skrzyżowania z drogą powiatową 3420W
 - (w trakcie realizacji 2020 r.) przez wieś Dziarno 340541W
- **odcinki dróg zrealizowana z udziałem środków Urzędu Marszałkowskiego związanych z wyłączeniem gruntów z produkcji rolnej w latach 2016/2020**
 - Ostrzeniewo-Świercze nr 340528W,
 - przez wieś Kościeszce nr 340514W, na odcinku Kościeszce – Gotardy
- **odcinki dróg zrealizowane w ramach środków własnych**
 - Świercze-Świercze-Śiółki nr 340527W skrzyżowanie z drogą gminną przez wieś Świercze-Siółki nr 340526 w 2019 roku

➤ **PLANOWANE do wykonania odcinki dróg gminnych na lata 2021-2025**

- **w ramach Funduszu Dróg Samorządowych**
 - Kowalewice Włościańskie- Gnaty Szczerbaki 340540W,
 - ul. Parkowa w Świerczach
 - Klukówek – Wyrzyki nr 340504W, na odcinku Klukówek – Wyrzyki-Pękale,
 - Świercze-Klukowo nr 340503W,
 - Bylice-Godacze-Sulkowo nr 340517W Etap I na odcinku od Bylic do skrzyżowania z drogą powiatową w Godaczach,
 - Bylice-Godacze-Sulkowo nr 340517W Etap II na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową w Godaczach do Sulkowa
- **w ramach środków Urzędu Marszałkowskiego związanych z wyłączeniem gruntów z produkcji rolnej**
 - Strzegocin-Brodowo nr 340539W, na odcinku przez wieś Brodowo,
 - przez wieś Gąsiorówek nr 340534W na odcinku do granicy z gminą Gzy i w kierunku Dziarna,
 - Świeszewko – Słustowo nr 340505W,
 - Świercze – Prusinowice nr 340524W,

- Świercze-Gaj nr 340512W na odcinku od Wyrzyk do skrzyżowania z drogą Bylice-Godacze-Sulkowo

- **odcinki dróg w ramach środków własnych**

- dokumentacja projektowa ścieżki pieszo-rowerowej Świercze-Klukowo oraz regulacja spraw własności gruntu pod planowaną inwestycję.

➤ **Łąca telekomunikacyjne i internetowe**

Działania na rzecz pełnego pokrycia gminy dostępem do sieci telekomunikacyjnych i internetu szerokopasmowego.

13. PODSUMOWANIE

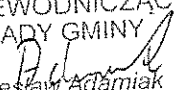
„Strategia Rozwoju Gminy Świercze na lata 2016-2021”, po aktualizacji z Perspektywą do 2025 roku, wskazuje kierunki rozwoju gminy służące poprawie warunków życia lokalnej społeczności oraz zaspokojenie jej potrzeb zbiorowych. Władze samorządowe gminy spełniają szczególną rolę w procesie realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Świercze” dysponując instrumentami bezpośredniego i pośredniego oddziaływania ustalonymi ustawą o samorządzie gminnym.

Znaczącą rolę będzie nadal odgrywała współpraca z samorządem powiatowym w zakresie polityki prorodzinnej i pomocy społecznej, porządku publicznego, ochrony praw konsumenta, rolnictwa leśnictwa i dróg powiatowych. Natomiast z samorządem wojewódzkim w zakresie polityki regionalnej, szczególnie ścisła współpraca dająca możliwość pozyskania środków pomocowych oraz wykorzystania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Nabiera rangi współpraca ze stroną rządową w realizacji programów społecznych, ochrony środowiska min. „Czyste powietrze”, budowy infrastruktury drogowej powiatowej i gminnej oraz Polską Spółką Gazowniczą w doprowadzeniu gazu ziemnego na teren gminy.

Obecne prawne i finansowe możliwości działania samorządu gminnego są niewystarczające, ze względu na niedostosowany do potrzeb gmin system finansów publicznych, ograniczający środki będące w dyspozycji samorządów.

Sytuacja obecna wymaga szukania oszczędności, wypracowywania dochodów własnych, poszukiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania (np. NFOŚiGW, WFOŚiGW, PROW, FDS, RPO, EFS, LGD, Fundusze norweskie).

Dalsza ocena realizacji założeń strategii pozwoli na opracowanie w 2021/2022 roku nowego dokumentu, na kolejną perspektywę finansową UE, z uwzględnieniem następujących zmian społeczno – gospodarczych w gminie, a w efekcie będzie służyła poprawie życia wszystkich mieszkańców naszej lokalnej społeczności.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Wiesław Adamiak